

sales facilius converteretur unde tot mineralium, fluorum, lapidum, metallorumque species confierent. Quorum omnium sal primaria est origo. Deinde ut per terras percolatum, potabileque factum, dulcibus omnibus aquis ortum daret, lacubus, fontibus, fluminibus, puteisque, ut iis, quæ sub terra vitam ducerent, tum etiam iis qui super terram viverent, usui esse possent. Hisce ergo omnibus de causis Oceanus totus et mare quodcumque a Conditorum summo salsum usque a principio factum est. Neque fontes ullos habet, sed ipsum fons et scaturigo reliquarum aquarum omnium est. Neque e terra a Solis radus soluta assidue, mare gignitur, neque ab exhalatione ulla sicca, terrestrive salsum fit, aut amarum. Neque alieno loco residet, sed suo. Neque finis tantum est aquarum, sed etiam principium. Ira ut universitas aquarum, et elementum, tum compositionis, tum mistionis quoque, longe merito sit habendum.

At si mare, aquarum universitas est, calidum ne an frigidum fuerit dicendum? Hoc enim maxime ad essentiam eius videtur pertinere. Et est hac de re, quæstio tum a veteribus, tum a nostratibus philosophis magnopere agitata, et a nobis ante paulo proposita. Itaque eam exequamur. Ocellus equidem, tantum protulit, aquam esse frigidam et humidam. Rationem apertam nullam addidit, qua id confirmaret. Combinationi qualitatum quatuor reliquit implicatam. Decuit Ocellum, ut qui Pythagoræ auditor fuisset, per profana philosophari: iuxta illud ἀὐτὸς ἔφα, præceptoris. Mos hic, et Hippocrati, et eius coætaneo Democrito fuit, ut per aphorismos breves, ille medicos, hic ad usum vitæ, morumque, mentis cogitata traderent. At Aristotelem, qui philosophiam, ex ænigmatis professus est eximere, non idem decuit. Aquam frigidam esse, tantum proferre, rationem prolati nullam reddere. Sui satis habuere, magistrum hoc dixisse. An verum dixisset, quærere neglexerunt. In Ocelli sententiam iverat prius Empedocles, aquam scilicet esse frigidam. Quod hoc carmine est contestatus. Ἡέλιον μὲν λαμπρὸν ὄρα, καὶ θερμὸν ἀπάντη Ομβρον δ'έν πᾶσι δυοφερόντε ριγαλέοντε.
“Solem quidem lucidum vide, et calidum prorsus.
Imbrem vero in cunctis, atrumque, frigidumque.”

Frigoris autem cum sit coagulatio quædam, idem poeta aquam σχεδὺνην φιλότητα, amicitiam quæ sensim cœat, solitus est appellare, sicuri contrarium aquæ ignem, cuius opus videretur segregatio νεῖκος οὐλόμενον, litem perniciosam. Strato vero physicus, scholæ Peripateticæ alumnus, in Aristotelis sententiam pedibus iit, et addidit, aquam non solum frigidam esse, verum etiam frigidorum omnium primum, et summum. Quod dogma posteriores de eadem schola omnes, sine vita discrimine, sine dubitatione ulla sunt amplexati. Inscite ac perperam utrumque. Non enim huic sententiæ favet id, quod ipsi, maxime eam constituere putaverunt. Quod videlicet viderent, eam in glaciem, in crystallam, in grandines verti, quæ tactui summe esse frigida viderentur. Nam per hæc, contrarium potius et credere, et concludere debebant. Non enim hæc, aquæ aut essentia, aut vires, aut actiones erant, sed passionem, per quas aquæ essentia, viresque et actiones, quæ præcipue in fluxione, ac primo existunt, in essentiam, vires alias, atque alias actiones inverterent, fluxionem scilicet adimerent. Hæc opera quidem in se frigida sunt, nemo negat. At aqua, ea nequaquam agit. Sed ab alio patitur. Nihil enim in natura est, divulgato iam axioma, quod a seipso patitur: ut itidem nihil est, quod in se ipsum agat. Itaque horum frigiditas illa summa, in aqua, in sua natura constituta, non est, sed in aliud ens acta. Neque est aquæ propria vel frigiditas illa, vel concretio. Sed multis entibus sunt communes utræque. Nam et plantarum, et animalium, quæ porosiora sunt, frigore ita in se cœunt, ut non solum spiritu intercluso, emoriantur, verum etiam leni opera frangantur. Id Theophrastus, in Peripato summus, est contestatus, pisces scilicet quosdam in Paphlagonia ni fallor, ita frigore densari, ut si in terram cadant, non aliter quam glacies in frusta abire. Vasa quoque figulina, hieme a frigore, dum nimium in se cœunt, confringi. Et Plutarchus refert, in Parnaso accidisse, ut qui montem Thyadibus opem laturo ascendissent, vestes eis frigore tam rigidas esse factas, ut si vel extenderentur, vel